

[Rasmussen (Gylling).]

mission, der har været nedsat, og han tillod sig egentlig at tage Æren for det Arbejde, Kommissionen har udført. Det er muligt, at det ærede Medlem Hr. Grønning kan holde til den Belastning; for mig er der nogen Tvivl om det, og i alt Fald har hans Arbejde dog ikke haft den Betydning, som Kommissionens Arbejde nu faar.

Det ærede Medlem Hr. Grønning omtalte endvidere, at Arbejdet paa dette Omraade burde udvides til at omfatte baade Bygninger og Boliger. For at det ærede Medlem ikke skal tro, at det er hans Opfindelse, vil jeg gerne gøre opmærksom paa, at ogsaa dette Spørgsmaal allerede er taget under Overvejelse af Raastofkommissionen. Det er altsaa aabenbart saadan, at denne Kommission er i Stand til at finde ud af det Arbejde, den er sat til, uden at have særlig Brug for en Pegefinger. Jeg er enig i, at det godt kunde være rimeligt ogsaa at optage et Arbejde med Hensyn til Bygninger, Boliger o. s. v., og jeg tror ogsaa, at dette vilde give stort Udbytte i arbejdsmæssig Henseende og skabe Værdier af forskellig Art. I en økonomisk fattig Tid, som det jo er, navnlig for Landbruget, kunde det ogsaa være en Opmuntring, som sikkert vilde blive forstaaet af dem, der ønsker at forstaa den paa rette Maade.

Jeg vil med disse Bemærkninger anbefale Lovforslaget til hurtig Behandling og Vedtagelse her i Tinget.

J. S. Foget: Da dette Lovforslag blev bekendt, virkede det latterligt paa mange. Jeg har hørt adskillige udtale: Naa, er det det, man nu vil byde Landbruget, at man vil hjælpe os med at bygge Ajebeholdere, samtidig med at man i økonomisk Henseende stiller Landbruget, som man gør? Og jeg skal indrømme, at det rent umiddelbart kan ses ud fra denne Synsvinkel. Men naar man ved, at det er det første Produkt af Raastofkommissionens Arbejde, maa man se det ud fra det Grundlag, som Kommissionen har arbejdet paa, nemlig det valuta-besparende Grundlag, dette at vi herigenom opbevarer nationale Værdier, som ellers gaar til Spilde.

Af den Statistik, der er optaget i Bemærkningerne, fremgaar det, at der er ca. 25 000 Landbrug, der endnu ikke har Ajebeholder, og den Gødningsværdi, der her gaar til Spilde, er ret væsentlig. Vi, der har fulgt med i Spørgsmaalet om Ajlens Værdi som Gødning, er klar over, at det er et meget værdifuldt Gødningsstof, og at den

enkelte Landmand og Nationen som Helhed derfor ikke har Raad til at spilde de Værdier, der ligger heri. Det er derfor en rigtig Kombination, der her er skabt ved, at Staten stiller Midler til Raadighed for den enkelte Landmand, for at han kan bygge de fornødne Beholdere til at opbevare Ajlen i.

Det Tilbud, der her foreligger, er et af de bedste, man hidtil er kommet med. Man gaar helt over til J. A. K.-Systemet og tilbyder rentefrie Laan. Afdraget over de 10 Aar synes mig derimod lidt haardt. Jeg vil meget henstille, at Afdragene blev strakt ud over en længere Afdragstid, for i de fleste Tilfælde vil de Landmænd, som benytter sig af denne Lov, være at finde blandt dem, som har allerdaarligst Raad til at bygge. Nu vil de kunne laane Pengene, og de vil kunne faa dem afdragsfrit i de første 2 Aar; hvorefter de skal afdrage dem i Løbet af 10 Aar. Jeg synes, at naar man nu endelig er gaaet med til at fremsætte et saadant Forslag med lempelige Vilkaar, kunde man godt strække sig lidt videre med Hensyn til Afdragstiden, og jeg vil henstille, at denne blev sat til 15 Aar.

I § 4 bestemmes, at Laanet først skal udbetales i det Øjeblik, Arbejdet er endelig færdigt. Det vil afføde visse praktiske Vanskeligheder, og jeg henstiller, at man gaar med til, at en Part af Laanet, t. Eks. Halvdelen, udbetales paa et noget tidligere Tidspunkt, da det ellers i mange Tilfælde vil knibe med likvide Midler for dem, der skal bygge.

Endelig er der Bestemmelserne i § 7, som tidligere Ordførere allerede har omtalt. Jeg synes, man her stiller Laantagerne ulige. Der kan saa udmærket godt være en fattig Landmand paa en lille Bedrift, der skal bygge for over 800 Kr. Derfor burde man lave det saadan, at ikke mindst de, der faar de store Omkostninger, kan gøre det saa billigt som muligt, og i Praksis ved vi, at Bygning af Ajebeholdere ikke er et Spørgsmaal om Bygningskunst. Man kan som Regel altid uden nogen forudgaaende Kendskab til Murerhaandværket selv bygge dem. Man kasser dem op i Cementbeton, og de allerfleste Landmænd vil gøre det ved egen Arbejdskraft. Nu har man lavet Forslaget saaledes, at de, der skal have under 800 Kr., selv kan bygge Beholderen, men de, som skal bygge for over 800 Kr., skal benytte tarifmæssig betalt Arbejdskraft. Jeg henstiller, at dette ændres saaledes, at Landmændene stilles lige, idet man overlader det til hver enkelt at foretage Bygningen af Ajebeholderen, som de finder det bedst og billigst for dem.